

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M. B.**, bývajúcej vo V., zastúpenej JUDr. I. C., advokátom v S., proti odporcom **1/ V. H.**, bývajúcemu v P., **2/ E. G.**, bývajúcej vo V., **3/ G. B.**, bývajúcej v P., **4/ J. G.**, bývajúcemu v L., odporcovia **2/ a 4/** zastúpení v dovolacom konaní JUDr. M. F., advokátkou v B., **o určenie vlastníckeho práva vydržaním**, ktorá vec je vedená na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 9 C 70/2005, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 11. januára 2007, sp.zn. 7 Co 121/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 11. januára 2007, sp.zn. 7 Co 121/2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom zo dňa 27. septembra 2006, č.k. 9 C 70/2005 – 65 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala, určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností - pozemku parcelné číslo X. - orná pôda o výmere X. m², pozemku parcelné číslo X. - zastavané plochy a nádvoria o výmere X. m² a rodinného domu súpisné číslo X., postaveného na pozemku parcelné číslo X., vedených na liste vlastníctva č. X. pre obec a katastrálne územie V. v celosti v podiele 1/1-ina, zapísaných na Správe katastra v L.. Odporcom 1/ až 4/ náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľky uznesením z 11. januára 2007, sp.zn. 7 Co 121/2006, jej odvolanie odmietol. Zároveň vyslovil, že odporcom 1/ až 4/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 204 ods. 1 a § 47 ods. 2 O.s.p. Z doručenky o doručení rozsudku okresného súdu právnomu zástupcovi navrhovateľky

krajský súd zistil, že doručovateľ pri doručovaní rozsudku okresného súdu zachoval postup podľa ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. Rozsudok prvostupňového súdu považoval za doručený na tretí deň od jeho uloženia (14. novembra 2006), bez zreteľa na to, že právny zástupca navrhovateľky si zásielku skutočne prevzal až dňa 27. novembra 2006. Konštatoval, že lehota na podanie odvolania navrhovateľke uplynula dňa 4. decembra 2006 (pondelok). Keďže navrhovateľka cestou právneho zástupcu podala odvolanie až dňa 13. decembra 2006, s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. jej odvolanie odmietol ako oneskorene podané. O trovách odvolacieho konania rozhodol analogicky podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorá ho navrhla zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietala, že súd jej odňal možnosť konať tým, že ňou včas podané odvolanie odmietol, hoci pre takýto procesný postup nemal zákonný dôvod. Poukazovala na to, že jej právny zástupca sa o zásielke dozvedel až v deň, kedy ju prevzal, t.j. 27. novembra 2006. Preto zákonná lehota na podanie odvolania nemohla uplynúť dňa 4. decembra 2006 a odvolanie bolo podané včas.

Odporcovia 2/ a 4/ vo svojom vyjadrení žiadali dovolanie navrhovateľky odmietnuť ako neprípustné a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak sa ním napáda zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 15. októbra 2008), alebo potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu

na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Navrhovateľkou je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí jej odvolania, a preto dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľom priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej, alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). So zreteľom na dovolateľkou tvrdenú procesnú vadu, zameral sa osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj vydanie uznesenia o odmietnutí odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v prípade, že podmienky pre takýto procesný postup súdu neboli splnené.

V prejednávanej veci dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania vychádzal z ustanovenia § 47 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon a iné písomnosti, ak tak nariadi súd.

Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky pripojenej k č.l. 70 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že dňa 13. novembra 2006 bol vykonaný neúspešný pokus o doručenie a dňa 14. novembra 2006 bol vykonaný druhý pokus o doručenie, týmto dňom bola zásielka uložená. Ako dátum prevzatia písomnosti, vrátane podpisu právneho zástupcu navrhovateľky je uvedený deň 27. novembra 2006. Z doručky nevyplýva, či sa právny zástupca navrhovateľky v čase doručovania v mieste doručovania zdržoval.

V prejednávanej veci dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania vychádzal jednak z ustanovenia § 47 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon a iné písomnosti, ak tak nariadi súd, jednak z ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať, či vyzdvihnúť.

Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ

doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania (jeho právny zástupca) nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky pripojenej k č.l. 70 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný dňa 13. novembra 2006, opakované doručenie bolo vykonané 14. novembra 2006, kedy bola zásielka uložená na pošte. Okolnosť, že právny zástupca navrhovateľky sa v mieste doručenia zdržoval, doručka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Navrhovateľka v odvolacom konaní zákonné doručenie prvostupňového rozhodnutia namietala, a preto bolo povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie tejto okolnosti. Jeho právne závery však nie je možné považovať za vecne správne.

Dovolací súd poukazuje na to, že „právo na súd“, ktorého jedným z aspektov je právo na prístup k súdu nie je absolútne a podlieha určitým obmedzeniam, najmä pokiaľ ide o podmienky prípustnosti opravného prostriedku. Tieto obmedzenia však nesmú zamedziť alebo obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom alebo v takej miere, že by uvedené právo bolo zasiahnuté v samej svojej podstate. Takéto obmedzenia nebudú zlučiteľné s článkom 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd, ak nesledujú legitímny cieľ, alebo ak neexistuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý má byť dosiahnutý (viď Horňáček proti Slovenskej republike – právo na prístup k súdu).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad

a používanie zákonných ustanovení procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Preto aj všeobecný súd je povinný vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nestačí iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností.

Pokiaľ teda všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I ÚS 119/07).

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nebol zachovaný zákonný postup určený ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., len v prípade dodržania ktorého môže byť na pošte uložená zásielka považovaná za doručeníú. Právny zástupca navrhovateľky, ktorému mala byť zásielka s prvostupňovým rozhodnutím doručená do vlastných rúk, sa v mieste doručenia v čase doručovania uvedenej písomnosti nezdržiaval, preto nedošlo k platnému doručeniu tejto písomnosti. Následne nemožno vychádzať z fikcie doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie navrhovateľky, ktoré táto podala na pošte na prepravu osobne 11.12.2006 (č.l. 72 spisu) bolo podané včas, v zákonom stanovenej lehote. Pokiaľ preto odvolací súd jej opravný prostriedok odmietol ako oneskorene podaný, odňal jej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolací súd považuje za potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že hoci právny zástupca navrhovateľky podal tzv. bianco odvolanie, postup súdu prvého stupňa bol v rozpore s ustanovením § 209 O.s.p.

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2008

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková